

Digitale media in de kinderopvang: taboe?

Mag je als medewerker in de kinderopvang de kinderen voor de tv zetten? Het onderzoekscentrum Pedagogie in Praktijk van de Karel de Grote Hogeschool onderzocht twee jaar lang het gebruik van digitale media bij jonge kinderen (0-6 jaar). Wat blijkt? Zeg niet zomaar 'nee' tegen de tv.

tekst

JULIE VERCARRE

illustraties

ELISE VANDEPLANCKE

An Piessens: 'Wij werken samen met onderzoekers, regionale ondersteuners en pedagogisch coaches. Een ondersteuner vroeg ons advies over kinderdagverblijven die kinderen voor de televisie zetten. We wisten dat dat vaak gebeurt en dat er redenen zijn om daar vraagtekens bij te stellen. Aan de ene kant zijn daar veel zorgen over. Aan de andere kant is er een groot enthousiasme over die digitale media. Het is complex. Niet: "Oei, het is slecht. Het mag niet", maar ook niet: "Het is goed. Iedereen aan boord".'

Pro en contra

Leen Dom: 'Veel kinderbegeleiders zijn vaak zelf als jong kind niet

opgegroeid met digitale media. Ze hebben weinig pedagogische voorbeelden om daarmee om te gaan. Ze zijn vooral bezorgd over de impact van digitale media op de gezondheid van het kind. Dat kan gaan over hun fysieke gezondheid, bijvoorbeeld de gevolgen voor hun ogen, maar ook over hun mentale gezondheid, bijvoorbeeld verslaving. Daarnaast maken ze zich zorgen over de ongelijke toegang naargelang de socio-economische achtergrond van de kinderen. Hebben ze thuis al dan niet een gecontroleerde toegang tot die digitale media? Toch zijn ze optimistisch over de kansen die digitale media bieden. Kinderen leven in een digitale maatschappij, dus moeten ze er ook van jongs af

aan mee leren omgaan.' An: 'Kinderen beleven er ook veel plezier aan. Het is een deel van hun wereld dat je niet zomaar kan negeren.'

De uitdaging voor professionals

An: 'In acht opvanginitiatieven (drie voorschoolse 0-3, vijf buitenschoolse of vakantiewerking 3-6) hebben we het mediagebruik in kaart gebracht met smartphone-dagboeken en via een vragenlijst verzamelden we 257 antwoorden. Daarin zagen we dat de meeste begeleiders heel terughoudend waren over die digitale media. Ze vonden dat kinderen daar thuis al genoeg mee bezig zijn en dat ze hen daar beter van zouden weghouden.' Leen: 'Als ze die gebruiken, dan is het een activiteit aan het begin of aan het einde van de dag, bijvoorbeeld een filmpje om de kinderen tot rust te brengen.' An: 'Kinderen zijn daar dan wel niet altijd bij betrokken. We hebben foto's waarop begeleiders in de opvang een filmpje tonen, en daarop is te zien dat sommige kinderen ergens anders naar kijken. Tegelijk hebben we ook mooie voorbeelden gezien, zoals een levensgrote Tik Tak met zo'n poppenkastachtige structuur. Dat was een totaalspektakel voor de kinderen en een activiteit voor de hele groep.'

Omgaan met die complexiteit

An: 'Er zijn verschillende manieren om met die complexiteit om te gaan. We lazen voorbeelden van heel toffe experimenten zoals het

waarderen van het gebruik van digitale media in fantasiespel en hoe je daarop kan inspelen. Andere experimenten gaven kinderen de kans om de tools te leren gebruiken. Heel veel kinderbegeleiders zijn geneigd het toestel zelf vast te houden, maar onderzoek toont aan dat je kinderen kan leren die toestellen te hanteren zoals je hen een mesje leert gebruiken om fruit te snijden. Er is ook onderzoek over kinderen laten spelen op apps en welke apps daar goed voor zijn. Volwassenen zijn geneigd om apps met educa-

tieve waarde te zoeken, maar die zijn niet altijd de beste.' Leen: 'We hebben met kinderbegeleiders de controverse over dat thema verkend en daarover gereflecteerd. Daaruit kwam dat een goed digitaal aanbod niet zoveel verschilt van een gewoon goed aanbod. Digitaal of niet, je moet oog hebben voor de noden van kinderen. Het maatschappelijke debat over de bezorgdheden rond digitale media bij kinderen hebben we ook verkend. Daarbij merkten we dat veel van die opvattingen zijn ingegeven door een soort van

angst door wat ze daarover horen en lezen. Ze hebben het gevoel dat *de maatschappij* daartegen is. Als ze dat kunnen loslaten, zouden ze misschien andere keuzes maken. Een collega van onze opleiding speelde samen met de kinderen in een kinderopvang met digitale media. Daardoor zijn professionals daar een beetje van gedachten veranderd en waren ze bereid zich open te stellen. Dat wil niet zeggen dat ze daarvoor direct alle tools in handen hebben. Daar zijn een opleiding of goede voorbeelden voor nodig.'

De boodschap aan professionals

An: 'Digitale media zijn de leefwereld van kinderen. Dat wil nog niet zeggen dat je kinderen altijd *Baby Shark* moet laten luisteren en *Bumba* moet laten kijken. Ook met digitale media kan je hun leefwe-

reld verbreden en eens iets anders tonen. In sommige kinderdagverblijven maken ze foto's en sturen die naar de ouders. Je kan het kind mee laten kiezen welke foto je opstuurt. Dan leer je ze met toestemming omgaan.' Leen: 'Denk erover na. Praat erover met je collega's en

probeer ook te zien wat je eigen standpunt daarover is en wat de maatschappij ons opdringt. Probeer daarvan los te komen. De 'nee' is er, maar wij zouden eerder richting de 'ja' willen sturen, want kinderen zijn van nature heel hard geïnteresseerd in digitale media.'